

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23CoCsp/6/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122200890
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122200890.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a sudcov JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci žalobkyne: Z. A., N.. X.X.XXXX, A. Ď. XX, XXX XX W., zast.: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom kancelárie Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanej: Tatra banka, a.s., Hodžovo námestie 3, 811 06 Bratislava 1, IČO: 00686930, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29Csp 9/2022-40 zo dňa 01.06.2022, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku IV. a V.
- II. Žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.
- III. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil neprijateľnosť viacerých zmluvných podmienok uvedených v zmluve o úvere zo dňa 22.02.2011, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok IV.) a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania (výrok V.)

2. Rozsudok odôvodnil tým, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 19.01.2022 domáhala určenia neprijateľnosti viacerých zmluvných podmienok uvedených v Zmluve o bezúčelovom splátkovom úvere zo dňa 22.02.2011. Výrokom IV. bola zamietnutá žaloba v prevyšujúcej časti. Vychádzajúc z obsahu návrhu na začatie konania, zamietnutá bola žaloba v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky vyplývajúcej z bodu 7.2.1 Zmluvy, Poplatok za spracovanie žiadosti a 7.2.2. Poplatok za správu úveru 3,50 eur za mesiac.

3. Súd prvej inštancie zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti odôvodnil tým, že žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

4. Bez ohľadu na doterajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov SR pri posudzovaní zmluvnej podmienky poplatkov za správu a poskytnutie úveru (spracovateľský poplatok), súd prvej inštancie považuje za právne významný výklad Smernice 93/13/EHS rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 3.10.2019. Z uvedeného rozhodnutia nesporne vyplýva, že čl. 4 ods. 2 a čl. 5 Smernice Rady 93/13/EHS, sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a za poskytnutie úveru,

ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.

5. Čl. 3 ods. 1 Smernice 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

6. Zo záverov uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ teda možno vyvodiť jednoznačný záver, že nedostatočná individualizácia plnení za poplatky za správu, ako aj spracovateľského poplatku v tomto prípade, ktorých výška, resp. spôsob ich výpočtu a dátum splatnosti sú v zmluve presne určené, nespôsobujú v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, a preto súd prvej inštancie žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v bode 7.2.1 vo výške poplatku za spracovanie žiadosti podľa základných podmienok v sume 100 eur a poplatku za správu úveru vo výške 3,50 eur mesačne, ako nedôvodnú zamietol.

7. S uvedeným záverom Súdneho dvora sa stotožnil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku pod sp. zn. 7Cdo/294/2019 zo dňa 28.02.2020, v ktorom uviedol, že z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, teda za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru, a to vypracovanie zmluvy a jej uzatvorenie a podobne. Poplatok za poskytnutie úveru teda predstavuje cenu za poskytovanie služby veriteľom, pričom možnosť jeho uplatňovania pripúšťať zákon č. 129/2010 Z.z., a táto možnosť vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Nemožno teda v súvislosti s dojednaním poplatku za poskytnutie úveru dospieť k záveru o existencii nekalej zmluvnej podmienky. Nemožno opomenúť tú skutočnosť, že bolo na dovolateľovi, ktorý mohol posúdiť hospodárske dôsledky vyplývajúce zo zmluvy, či ju uzavrie a ak sa mu poplatok za poskytnutie úveru, ktorý bol v zmluve vyjadrený určito, jasne a zrozumiteľne, javil vysoký, nič mu nebránilo obrátiť sa na iný subjekt. Dovolačí súd má za to, že nemožno tolerovať, aby dovolateľ, ktorý vopred vedel, že bude musieť zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru a zároveň poznal jeho výšku, zmluvu aj napriek tomu uzavrel, teda s poplatkom a jeho výškou súhlasil, následne zaujal stanovisko, že poplatok predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

8. Výrok o trovách konania odôvodnil súd ust. § 255 ods. 1 CSP a priznal plnú náhradu trov konania žalobkyni, ktorá bola neúspešná v pomerne nepatrnej časti.

9. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa, a to v časti o určenie neprijateľného poplatku za spracovanie žiadosti a poplatku za správu úveru. Odvolanie podala z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd neaplikoval právo, ktoré aplikovať mal, a to § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej časti nesleduje záujmy spotrebiteľa. Platné právo mal súd prvej inštancie aplikovať, aj keď výslovne na § 53 ods. 4 písm. t) OZ nepoukázala. Súd pozná právo, súd mal prihliadnuť na neprijateľnosť a teda absolútnu neplatnosť predmetných zmluvných podmienok aj z úradnej moci. Zamietnutie žaloby s poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 prichádza do úvahy len v tých členských štátoch EÚ, ktoré nemajú právnu úpravu obdobnú v slovenskej právnej úprave, ako je tomu napr. aj v Maďarsku, ktorého právna vec bola Súdnym dvorom EÚ vo veci C-621/17 prejednaná. Smernica Rady 93/13/EHS obsahuje indikatívny zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé a na účely minimálnej harmonizácie slúži na inšpirovanie národných zákonodarcov. Vychádzajúc z tohto konceptu slovenský zákonodarcu v § 53 ods. 4 transponoval viaceré zmluvné podmienky a postupne tento zoznam rozširoval. Špecifikom tohto zoznamu je to, že po jeho ustanovení zákonodarcou nemusí súd ďalej vykonávať test neprijateľnosti zmluvných podmienok. Predmetné poplatky sú preto neprijateľnými zmluvnými podmienkami podľa § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka. Ak dodávateľ využíva spoplatnenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže v zmysle § 53 ods. 3 písm. t) OZ na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Uviedla, že je mylná predstava súdu prvej inštancie, pokiaľ zamietnutie žaloby v časti o určenie neprijateľnosti spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru opiera v rámci odôvodnenia

o rozsudok Súdneho EÚ vo veci C-621/2017 z 03.10.2019. Odvolací súd to už konajúcemu súdu vysvetlil v inej jeho veci vedenej pod sp. zn. 29Csp 135/2019, keď v zrušujúcom uznesení 7CoCsp 5/2021 z 29.04.2021 uviedol, že je právne bezvýznamný poukaz na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 13.10.2019. Tento rozsudok sa týkal výkladu Smernice Rady 93/13/EHS vo vzťahu k maďarskému právu a nie k právu platnému na území Slovenskej republiky. Smernica Rady 93/13/EHS nevyžaduje plnú harmonizáciu, a preto § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka nie je v rozpore so Smernicou, a preto ani rozsudok Súdneho dvora EÚ C-621/17 nijakým spôsobom neruší slovenskú právnu úpravu obsiahnutú v § 53 ods. 4 písm. t) OZ. Nie je preto jasné, o akú právnu normu oprel súd prvej inštancie svoj zamietavý výrok. Súd v odôvodnení rozhodnutia poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.02.2022 7Cdo 294/2019, ktorý sa síce týka poplatku za poskytnutie úveru, ale Najvyšší súd SR pri posudzovaní neprijateľnosti poplatku za poskytnutie úveru vychádzal z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17, nakoľko Najvyšší súd sa ust. § 53 ods. 4 písm. t) OZ nezaoberal. Ak poskytovateľ úveru má riadne a s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, nemôže poskytovať úver bez jeho spracovania. Banka je povinná úver spracovať a je povinná z hľadiska predpisov upravujúcich účtovníctvo úver spravovať. Ide o činnosti, ktoré sú pre banku nevyhnutné, aby mohla spotrebiteľom poskytovať úvery. V tejto súvislosti poukázal aj na § 53 ods. 11 OZ a uviedla, že je neoprávnená požiadavka, aby spotrebiteľ platil za niečo, čo je pre banku zákonná povinnosť. Poukázala na rozsudok Okresného súdu Bardejov 1Csp 54/2018 zo 17.10.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov 8CoCsp 12/2020 z 29.04.2021, ktorým boli predmetné zmluvné podmienky už priamo vo vzťahu k žalovanému za neprijateľné právoplatne určené. Pre súdnu vec je rozhodujúce, že existovalo čo i len jedno právoplatné rozhodnutie, ktoré určuje predmetnú zmluvnú podmienku za neprijateľnú. Žalovaný má zakázané používať predmetnú zmluvnú pokutu, ale paradoxne mu v súdnej veci súd hovorí, že ju používať môže. Poukázala v odvolaní ďalej na literatúru týkajúcu sa dokazovania neprijateľnosti zmluvnej podmienky, podľa ktorej publikácie (komentár k CSP, CHB 2019) je vyhlásenie zmluvnej podmienky za neprijateľnú v jednom individuálnom spotrebiteľskom spore, nie je záväzná pre posúdenie tejto zmluvnej podmienky v inom individuálnom spotrebiteľskom spore, ale za predpokladu obdobných skutkových okolností by mal súd rozhodnúť obdobne. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V nadväznosti na jej odvolacie námietky podala podnet na prejudiciálne konanie, aby odvolací súd, ak to bude považovať za vhodné, podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor Európskej únie s otázkou, či Smernica Rady 93/13/EHS a rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 03.10.2019 bránia tomu, aby podľa slovenského práva, a to podľa § 53 ods. 4 písm. t) OZ boli poplatky za spracovanie úveru a za poskytnutie úveru, o aký ide vo veci samej, považované za neprijateľné zmluvné podmienky.

10. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že s rozhodnutím súdu prvej inštancie v napadnutej časti je stotožnený.

11. V následkom vyjadrení žalobkyňa poukázala na to, že rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.02.2022 7Cdo 294/2019 sa týka poplatku za poskytnutie úveru. V konaní ona namietala úplne iné poplatky a to poplatok za spracovanie žiadosti a poplatok za správu úveru. Už samotná skutočnosť, že ich dodávatelia označujú inými termínmi znamená, že aj ich obsah musí byť rozdielny. Uviedla, že akceptáciou ojedinelého rozhodnutia o prijateľnosti jedného poplatku nemôže viesť k záveru, že sú akceptovateľné akékoľvek poplatky obsiahnuté v zmluve iba z dôvodu, že ide o poplatok a ten je uvedený v zmluve. Uviedla, že zmluva a v nej zahrnuté poplatky nie sú pre ňu ani jasné, ani zrozumiteľné. Poukázala na to, že nekalý charakter uvedených poplatkov viedlo zákonodarcu k tomu, aby prijal novelu zákona č. 483/2001 o bankách.

12. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje.

13. Z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 03.10.2017 vyplýva záver o tom, že Smernicu Rady 93/13/EHS je potrebné vykladať v tom zmysle, že pripúšťa dojednanie poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, pričom nemusia byť špecifikované všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. Aj keď sa jednalo o výklad maďarského práva, podľa názoru odvolacieho konania tento výklad sa bude vzťahovať aj na slovenský právny poriadok, pokiaľ ide o posúdenie prijateľnosti obdobných poplatkov, pretože slovenské právo pripúšťa pojednanie uvedených

poplatkov. Z rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 7Cdo/294/2019 zo dňa 28.02.2020 tiež vyplýva, že toto rozhodnutie Súdneho dvora EÚ je relevantné aj pre slovenské právo.

14. Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 03.10.2017 v bode 43 uvádza, že: „Je pravda, že z judikatúry uvedenej v bode 37 tohto rozsudku nevyplýva, že veriteľ je povinný v dotknutej zmluve podrobne špecifikovať povahu všetkých služieb, ktoré poskytuje ako protihodnotu poplatkov stanovených v jednej alebo viacerých zmluvných podmienkach. Vzhľadom na ochranu, ktorú má smernica 93/13 poskytovať spotrebiteľovi z dôvodu, že sa nachádza v znevýhodnenom postavení voči predajcovi alebo dodávateľovi, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, je však dôležité, aby povaha skutočne poskytnutých služieb mohla byť rozumne pochopená alebo vyvodená zo zmluvy posudzovanej ako celok. Okrem toho spotrebiteľ musí byť schopný overiť, že sa rôzne poplatky alebo služby, za ktoré sa poplatky platia, neprekrývajú.“

15. Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-224/19 z 16.07.2020 uvádza, že „Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na jedenástu otázku vo veci C-224/19 odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere uzavretej medzi spotrebiteľom a finančnou inštitúciou, ktorá spotrebiteľovi ukladá povinnosť zaplatiť províziu za poskytnutie úveru, môže v rozpore s požiadavkou dobrej viery vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy v neprospech spotrebiteľa, ak finančná inštitúcia nepreukáže, že táto provízia zodpovedá skutočne poskytnutým službám a vynaloženým nákladom, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.“

16. Výška poskytnutého úveru bola 14.000,-Eur, výška sporného poplatku za spracovanie žiadosti bola 100,-Eur, výška sporného poplatku za správu úveru bola 3,50,-Eur mesačne.

17. Z vyššie citovaných rozhodnutí vyplýva, že aj smernica 93/13/EHS umožňuje dojednať poplatky za poskytnutie úveru aj poplatky za správu úveru, pričom v zmluve nemusí byť podrobne špecifikovaná povaha všetkých služieb, ktoré poskytuje ako protihodnotu poplatkov stanovených v jednej alebo viacerých zmluvných podmienkach. Dôležité je to, aby povaha skutočne poskytnutých služieb mohla byť rozumne pochopená alebo vyvodená zo zmluvy posudzovanej ako celok a aby takéto poplatky zodpovedali skutočne poskytnutým službám a vynaloženým nákladom. V danom prípade povaha poplatku a zmluva ako celom umožňuje pochopenie toho, za aké služby sa dojednaný poplatok platí - v prípade poplatku za spracovanie žiadosti sú to úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov v čase od podania žiadosti o úver do uzavretia zmluvy a v prípade poplatku za správu úveru sú to úkony veriteľa po uzavretí zmluvy súvisiace so sledovaním stavu úveru, stavu jeho splácania a pod. Je zrejmé, že dodávateľovi vznikajú náklady súvisiace s poskytnutím a správou úveru, ustanovenia zákonov sledujúce ochranu spotrebiteľa majú zabezpečiť, aby si dodávateľ neuplatňoval tieto náklady v neprimeranej výške. V konaní nebolo preukázané, že výška uvedených poplatkov je neprimeraná (žalobkyňa výšku poplatkov ani nespochybňovala, a to ani v odvolacom konaní). Uvedené poplatky sa ani neprekrývajú.

18. Nie je dôležité ako sa predmetný poplatok volá, ale jeho obsah. Poplatok za spracovanie žiadosti sa spravuje tými istými pravidlami ako poplatok za poskytnutie úveru.

19. V danej veci sa nejedná o poplatky za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej časti nesleduje záujmy spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 písm. t) OZ). Dojednanie a správa úveru sú rovnako v záujme dodávateľa aj spotrebiteľa (ktorý predsa mal záujem o poskytnutie úveru a má záujem na tom, aby jeho úverový vzťah naďalej trval, aby mohol podľa svojich predstáv disponovať so sumou úveru). Nedostatok správy úveru by mohol viesť k tomu, že by úverový vzťah predčasne skončil, čo nie je záujmom poctivého dlžníka.

20. Aj keď rozsudok Najvyššieho súdu SR 7Cdo 294/2019 z 28.02.2022 neuvádza, že sa zaoberal aplikáciou ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, z obsahu rozhodnutia vecne vyplýva, že dovolací súd sa v tejto veci zaoberal prijateľnosťou dojednaní o poplatku za poskytnutie úveru, t.j. za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov. Z tohto rozhodnutia vyplýva záver o tom, že takýto poplatok je prijateľný.

21. Aj keď by predmetné zmluvné podmienky vo vzťahu k žalovanému skoršími rozhodnutiami súdov boli určené za neprijateľné, právne posúdenie je potrebné zmeniť s ohľadom na rozsudok Najvyššieho súdu SR 7Cdo 294/2019 z 28.02.2022.

22. Vecne správny je aj výrok o trovách konania, ktorý zodpovedá výsledku konania.

23. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch IV. a V. potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola žalobkyňa neúspešná, úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli.

25. Žalobkyňa podala podnet na prejudiciálne konanie v záujme zistenia či poplatok za spracovanie úveru a za poskytnutie úveru, o aký ide vo veci samej, môžu byť považované za neprijateľné zmluvné podmienky. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné podať takýto návrh na prejudiciálne konania, pretože Súdny dvor EÚ sa už k prijateľnosti týchto poplatkov vo svojich rozhodnutiach vyjadril (viď napríklad rozhodnutia citované v odôvodnení tohto rozhodnutia).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 CSP alebo 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí za podmienok ustanovených v § 429 ods. 2 CSP.

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP) za účelom poskytnutia právnej pomoci.